

Lausunto

04.07.2025

Asia: VN/14995/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY

LAUSUNTO

Kalevankatu 4

00100 HELSINKI

4.7.2025

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI ALKOHOLI- JA ALKOHOLIJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN 4 §:N JA LIITTEEN MUUTTAMISESTA

Esitysluonnoksessa ehdotetaan toteutettavaksi viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien veronkorotus sekä alkoholijuomien verotasojen sitominen pysyvästi indeksiin. Viinin ja käymisteitse valmistettujen juomien veronkorotus perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen päätökseen maaliskuussa 2025, jolloin makeisten ja suklaan arvonlisäveron korottamatta jättämisestä aiheutuvaa verovajetta päätettiin paikata muilla veronkorotuksilla. Alkoholijuomien verotasojen indeksointi perustuu kevään 2025 kehysriihen linjauksiin. Laki tulisi voimaan 1.1.2026. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että aiemmat päätökset välituotteiden ja väkevien (yli 10 til.-%) alkoholijuomien indeksikorotuksista kumottaisiin.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että alkoholijuomien verotasojen indeksointi olisi pysyvä. Vuodelle 2026 indeksikorotus tehtäisiin esityksen yhteydessä, mutta vuodesta 2027 alkaen indeksikorotukset vahvistaisi vuosittain Verohallinto.

Verotasojen sitominen indeksiin käytännössä varmistaa, että alkoholijuomien verotasojen reaaliarvo säilyy pitkällä aikavälillä kuluttajahintojen noustessa. Valmisteverotasot ovat tyypillisesti euromääräisiä ja niiden muutokset edellyttävät erillisiä veronkorotuspäätöksiä ja niihin liittyvää lausuntomenettelyä ja eduskuntakäsittelyä. Alkoholijuomien verotasot sidottaisiin yhdenmukaistetun hintaindeksin toteutuneeseen kehitykseen.

Verohallinto antaisi vuosittain seuraavaa kalenterivuotta koskevan määräyksen alkoholijuomien verotasoista viimeistään elokuun 15. päivä, minkä myötä kuluttajahintojen mukaiset alkoholijuomia koskevat verotasojen muutokset tapahtuisivat ilman erillistä eduskunnan päätöstä. Ehdotettu menettely antaisi viranomaisille, yrityksille ja muille asianomaisille enemmän aikaa varautua veromuutokseen ja tietojärjestelmiensä päivitykseen, sillä tyypillisesti valmisteverotasojen muutokset seuraavalle kalenterivuodelle vahvistetaan monivaiheisen eduskuntakäsittelyn ja presidentin vahvistuksen myötä vuoden viimeisinä viikkoina. Eduskunnan olisi luonnollisesti jatkossakin mahdollista tehdä indeksikorotuksista poikkeavia verotasojen korotuksia tai kevennyksiä.

Indeksisidonnaisuus haittojen vähentämisellä perustelluissa valmisteveroissa on kuitenkin kyseenalaista, koska torjuttavaa haittaa ja veron vaikutusta haitalliseen kulutukseen pitää jatkuvasti seurata eri tuotteisiin kohdistettavan veron oikean ja sopivan mitoituksen arvioimiseksi.

Valmisteverot eroavat tässä suhteessa luonteeltaan olennaisesti yleiseen kulutukseen kohdistuvasta arvonlisäverosta. Indeksisidonnaisuus tuo haittojen torjuntaan tähtäävään valmisteverotukseen tarpeetonta jäykkyyttä ja automatiikkaa. Indeksisidonnaisuus ei myöskään poista tarvetta jatkuvasti erikseen arvioida yleisen kulutusverotuksen päälle tulevien valmisteverojen oikeita ja sopivia tasoja.

Viiniin ja muihin käymisteitse valmistettuihin juomiin kohdistuva erillinen veronkorotus ehdotetaan toteutettavaksi noin yhdeksän prosentin verotasojen korotuksella pois lukien >1,2–2,8 tilavuusprosenttia (tuoteryhmä 21) alkoholia sisältävät juomat. Toimenpiteen arvioidaan kasvattavan verotuottoja vuositasona noin 24 miljoonalla eurolla.

Verotasojen indeksikorotus vuodelle 2026 nostaisi kaikkien alkoholijuomien alkoholiverotasoja lukuun ottamatta tuoteryhmää 21. Toimenpiteen vaikutus kohottaisi verotuottoja 14 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, että verotasot pysyisivät ennallaan ja tulevia välituotteiden sekä väkevien alkoholijuomien verotasojen aiemmin päätettyjä korotuksia ei kumottaisi. Välituotteiden ja väkevien etyylialkoholijuomien verotuoton lisäys verrattuna vuoden 2025 verotasiin on 3 miljoonaa euroa. Vuonna 2026 voimaantulevien verotasojen vuositason vaikutus verotuottoon olisi täten 41 miljoonaa euroa verrattuna tilanteeseen, että verotasot jäisivät vuoden 2025 tasolle.

Esitysluonnoksessa ehdotettu veronkorotus ja indeksikorotus vuodelle 2026 vaikuttaisi arvonlisävero huomioiden oluttölkkin (33 cl, 4,5 til.-%) kuluttajahintaa kohottavasti noin 1 sentillä, mikäli veronkorotus vietäisiin täysimääräisesti hintaan. Siideritölkkin (33 cl, 4,7 til.-%) kuluttajahinta nousisi vastaavasti noin 9 senttiä ja gin-pohjaisen lonkeron (33 cl, 5,5 %) noin 2 senttiä. Vastaavasti viinipullon (75 cl, 8,1 til.-%–18 til.-%) kuluttajahinta nousisi noin 46 senttiä ja viinapullon (50 cl, 40 til.-%) noin 20 senttiä. Viinapullon verot olisivat kuitenkin nousseet ilman esitettyjä muutoksia, sillä niiden indeksikorotuksista vuosille 2025–2027 on tehty päätös hallituksen esityksellä HE 106/2024.

Veronmaksajain Keskusliitto puoltaa veronkiristysä haitalliseen kulutukseen ja alkoholijuomien verotasojen korotuksia, kun samanaikaisesti kevennetään ansiotulojen verotusta.

Haitallisen kulutuksen vähentämisellä perusteltujen valmisteverojen oikeaa ja sopivaa tasoa on jatkuvasti erikseen arvioitava. Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että alkoholiverotasojen sitominen indeksiin ei ole perusteltua, koska se tuo verotasojen määräytymiseen tarpeetonta jäykkyyttä ja automatiikkaa.

Teemu Lehtinen	Janne Kalluinen
toimitusjohtaja	ekonomisti

Kalluinen Janne
Veronmaksajain Keskusliitto ry